

אוסף סיפורים "שנה"
מתוך "ליקוטי שמואל"
מלקט ועורך שמואל אייזיקוביץ
eisikovits1@gmail.com

ה'בעקער' - אופה מצות (האמנתי ואדברה-הובא בגל' קבלת שבת)

אני 'קעקער' - אופה מצות. אני הוא האדם שמניף את המוט ועליו המצות המרודדות לתנור. העבודה קשה מאוד, דורשת מאמץ פיזי ועמידה ארוכה ליד התנורים הלוחטים. רק אנשים בעלי מיומנות גבוהה מצליחים לעשות אותה כפי שצריך. להכניס את המצות בתנופה כך שתהיינה ישרות ולא תידבקנה אחת לשנייה או תתקפלנה, לשלוף אותן בזמן הנכון: לא מוקדם מדי - שלא תהיינה קשות ולא טעימות. ולא מאוחר מדי - שלא תצאנה חרוכות. אני עובד כך שנים ארוכות מגיל צעיר ועם השנים יצא לי שם של מומחה גדול.

העבודה שלי מבוקשת ומתוגמלת היטב. ומלבד העבודה הקבועה אני מקבל הזמנות מ'חבורות', קבוצות אנשים ששוכרים תנורים ואופים מצות בעצמם כדי להיות בטוחים שהמצות שנאפו כשרות על פי כל הדקדוקים וההידורים. העבודה הקשה גם נותנת בי את אותותיה. שרירי תפוסים, ידיי מגוידות וכוויות, גבי כואב. גם כשאני מבקש לנוח מעמל היום איני מצליח להתרפות, מתקשה למצוא לעצמי תנוחה שלא תכאיב, מתקשה להירדם. יום השבת הוא היום היחיד בו אני מצליח לרפות את אברי הדוויים, להירגע וליהנות ממשפחתי המקסימה.

באחת השבתות קראתי בעלון השכונתי מאמר נאה. חז"ל אומרים 'כל קבוע כמחצה על מחצה'. מובא בשם ה'פלא יועץ' ש'אדם העמל לפרנסת ביתו וקובע עתים לתורה בשעה אחת מסוימת, בלי פשרות - נחשב לו כאילו למד חצי יום'. גם ללמוד חצי יום וגם להרוויח כאילו שקדתי בתורה שעות רבות. אני משתדל ללמוד מדי יום משהו אך זה לא קבוע ואודה שלעתים אני כה עייף עד שראשי נשמט על הגמרא הגדולה. החלטתי לקבל על עצמי ללמוד מדי יום בשעה קבועה ומסודרת. מצאתי שיעור שמצא חן בעיני בבית כנסת קטן ליד המאפיה ומדי יום בשש בערב צעדתי לבית המדרש ללמוד תורה. כך עשיתי במשך חודשים בלי להפסיד ובלי לזוז מן הסדר כמלוא הנימה. קרה שויתרתי על חופה קרובה כדי לא להפסיד את השיעור היומי. ידעתי שבהקפדה זו אני מסדר לעצמי בשמים חצי יום לימוד.

הסדר הקבוע עלה לרצון והשטן החל מרקד. יום אחד, בין הכנסה להוצאה אני מקבל שיחת טלפון: 'שלום ר' חיים מאיר', עלה קול לא מוכר מן הטלפון. 'מה שלומך?' ברוך ה' יום יום, מי מדבר' - ? שמענו את שמך, קיבלנו עליך המלצות יוצאות מגדר הרגיל ואנחנו רוצים להזמין אותך לאפות איתנו מצות'. 'בשמחה', אמרתי, 'מתי והיכן?' 'מחר בשש', הוא ירה ונתן כתובת מדויקת. 'בשש אני לא יכול, נקבע זמן אחר?' 'אי אפשר', התאכזב המזמין. 'המאפיה פנויה רק בשעות הערב. הזמנו מקום מראש כבר לפני חודש. זה סיפור של לא יותר משעה'. אז תיקחו 'בעקער' אחר, אמרתי בפשטות. 'אני לא אזיז את סדר הלימוד שלי עבור כמה דולרים'. 'אנחנו רוצים דוקא אותך', התעקש האיש, 'אם נשלם לך שבעים דולר תסכים לפנות מזמנך היקר?' שעת עבודה שלי שווה חמישים דולר. בשביל עוד עשרים דולר איני מבטל קביעות בלימוד. השיחה התחילה להיות הזויה. כמו במכרז, העלה הדובר מעבר לקו את המחיר שיסכים לשלם תמורת עבודתי 'מחר בשש בערב'. אם

רק אסכים לבוא הוא משלם מאה וחמישים דולר! לשעה! והדולר אז היה יותר מארבע שקלים. מאה וחמישים דולר לשעה הם לא דבר שהולך ברגל... 'תתקשר אלי עוד שעה', אמרתי לו'. אז תהיה לי תשובה ברורה. 'רציתי לענות לו מתוך ידיעה ששקלתי את הענין, שלא ארגיש שהחמצתי הזדמנות. רציתי לענות אחרי שאערוך בירור בתוכי, שתשובתי תהיה נקייה והחלטית. 'אני מקוה שתענה בחיוב', סיים והותיר אותי נבוך ותוהה.

המחשבות חבטו בי. אני יכול ללכת ללמוד בשבע, שעה אחת מאוחר יותר, ולהרוויח פי שלוש משעת עבודה רגילה. מי אמר שאני צריך לדחות את המזמין? אולי מצד מצוות צדקה עבור ילדיי אני כן צריך לקחת את העבודה הזו? מצד שני, הקבלה הטובה שמרוממת אותי ונותנת לי לעלות טפח מעל התנורים והפיח. האם לוותר עליה עבור כסף? רציתי שההחלטה הטובה תבוא מתוכי אך התקשיתי לאסוף את היהלומים מן הבוץ. החלטתי לא להחליט. אחרי שעה הוא התקשר. 'אתה לא במקרה היצר הרע בכבודו ובעצמו?' רציתי לשאול אותו אבל התאפקתי. 'אני לא רוצה להעליב אף אחד. מחר אני לא יכול'. הופתעתי לשמוע את עצמי אומר בפסקנות. 'גם אם תשלמו מליון דולר'. 'חבל', הוא הצטער, אמר יפה 'שלום' ומערבולת שארכה שעה תמימה, הסתיימה בקול דממה דקה. עמדתי בנסיון לא קל בכלל.

התחושה הנפלאה שלאחר השיחה היתה המתנה עבור הוויתור הגדול. אך הסיום המתוק והמפתיע הוא התגמול שקיבלתי היישר מידו הרחבה והפתוחה של בוחן כליות ולב. ומעשה שהיה כך היה: ביום הראשון של חול המועד, הקיש השכן שלנו על דלת הבית. השכן הוא תושב חוץ, אדם אמיד המתגורר תדיר בארה"ב אך יש לו דירת נופש בבניין שלנו, אותה הוא פוקד מספר חודשים בשנה. בחגים ובחופשות. כעת הוא ניצב בפתחנו ובפיו שאלה: 'אתה אופה מצות במאפיית...?' וכאן נקב בשם המאפייה בה אני עובד. הנהנתי לחיוב. 'אנחנו אוכלים רק את המצות שלכם, הן ספיישל, 'נהניתי מן המחמאה. הדבר נכון. המצות שלנו ידועות בטיבן, בדקות ובפריכות שלהן והן מיוצאות לחו"ל בכמויות'. חישבתי לא נכון את כמות המצות שנאכל בחג', אמר השכן הנחמד. 'חסרים לי שני קילוגרמים. אולי תוכל למכור לי?'. 'בשמחה - 'הדגשתי. בעל המאפייה היה מצ'פר אותי, בנוסף למשכורת, במצות ביד נדיבה. יש לי כמות מספקת לתצרוכת הביתית וגם אפשרות לתת לשכן כמה קילוגרמים.

עיניו אורו. 'הו, תודה לך, חששתי שלא אוכל למצוא את המצות מהסוג הזה. הילדים שלי אוכלים רק את המצות הללו'. מסרתי את הקרטון המכיל שני קילוגרם והוא שלף את ארנקו. 'זה בסדר, אין צורך לשלם. המצות מתנה בשבילך, מתנת חג', אמרתי בנדיבות'. חלילה', נזעק השכן. הוא שלף שטרות ומסר לידיי... מאה וחמישים דולרים. הייתי עקשן אך הוא היה עקשן יותר. מאה וחמישים דולרים. הסכום אותו הייתי מרוויח אלמלא עמדתי בנסיון, הבזיקה בי פתאום מחשבה. כעת כבר לא התעקשתי. הודיתי לו על התשלום והתרגשתי עד דמעות. חשתי כאילו יד משמים ירדה והושיטה לי מתנה יקרה. זכיתי.

התמורה המדויקת שניתנה עבור המצות היתה הוכחה ברורה שהלימוד היומיומי הקבוע חשוב, מרוצה ומקובל לפניו כקרבן .

החלוקה ברחוב יחזקאל (פניני פרשת השבוע - לחג הפסח)

רחוב יחזקאל בירושלים, כמה ימים לפני פסח. כמנהגם של יהודים בימים אלה, אץ רץ לו יהודי לחנות מוצרי חשמל הממוקמת בפינת הרחוב, מבקש לרכוש לו מכשיר כלשהו חדש לחג.

את עינו צדה דמותו של יהודי צעיר, שמעיניו נשקפים תום, עדינות וכן יהודי, העומד גם הוא בפינת הרחוב כשעגלת תינוק לידו, ונראה כממתין למשהו. עד כאן כלום לא מוזר, אלא שאחרי שעה וחצי שב האיש לאותה חנות, ונפעם לגלות כי האיש הממתין עודו ממתין, ניצב באותה פינה בדיוק!

אין ספק, עכשיו זה כבר מוזר מאוד. מישהו שעומד בערב פסח בפינת הרחוב, בחוסר תזוזה כמעט רק שפתיו נעות, והוא לא אז כבר שעה וחצי?! סקרנותו גברה, התעלומה לא הניחה לו. מה מביא יהודי לכלות את זמנו בעמידה סתמית בערב פסח בטבורה של עיר? מה גורם לאדם שנראה כה זך ואצילי לעמוד על רגליו שעה ארוכה בפינת הרחוב?

הוא פנה ליהודי בנימוס, והציע עזרה. 'עברתי כאן פעמיים בשעתיים האחרונות, וראיתך עומד באותה תזוזה, עיניך עצומות לפעמים ואתה ממלמל משהו. אתה צריך עזרה? ממתין למישהו או למשהו?!' היהודי הממתין חייך בביישנות מה, והשיב מיד: 'האמת שאין לי מה להסתיר, הבה אספר לך את סיפור חיי...'. וכאן, הוא פתח וסיפר סיפור חיים דרמטי ומהפכני, שפתר את השאלה והותיר את השואל הלום רעם, נדהם ממש.

הוא נולד בבית שאינו אמון על שמירת התורה והמצוות, ולא זכה להתחנך על ברכי התורה. את שנות ילדותו העביר בבית הספר השכונתי, וכשגדל והפך לנער – חיפש לעצמו עיסוקים מזדמנים. כך אירע שבערבי פסחים מצא את עצמו עובד באחת החנויות במרכז ירושלים, משרת את הלקוחות. מדי יום ביומו בשובו הביתה, נסע באוטובוס המוביל לשכונת מגוריו - רמת אשכול שבירושלים. האוטובוס יורד במורד רחוב שטראוס, חוצה את 'כיכר השבת', וממשיך במורד רחוב יחזקאל. אלא שבאחד הימים, בהגיע האוטובוס לרחוב יחזקאל, נתקע האוטובוס בפקק ענקי, אין יוצא ואין בא ממנו...

מכוניות צופרות, אנשים נרגנים, הכל תקוע. פקק מהסוג הגרוע. הוא היה עייף מעמל יומו, קיווה כבר לשוב לביתו, אך הכל עומד, המכוניות לא זזות. להפתעתו, כשהוא פונה לנהג ומבקש להבין מה יום מיומיים, דווקא הנהג השיב לו באושר:

'הבט נא ימינה ותבין את הכל... כאן בצד ימין, מתקיימת חלוקת ענק של 'קמחא דפסחא'. אלפי משפחות מכל רחבי העיר באות הנה עם עגלות ענק, לוקחות הביתה את כל צרכי החג - בשר ודגים, מצות ופירות, ירקות ותפוחי אדמה, מוצרי מזון יבשים, חד פעמי, אגוזים ושקדים... הבט נא ידידי הצעיר, תראה מחזה מרגש שלא ראית מעודך!'

הנער הצעיר הביט ימינה, ועיניו לא שבעו מראות. עוד ועוד אנשים באים, זה בא בעגלת תינוקות וזה במריצת בניה, אחד בא עם רכב אחיו והשני נעזר בצוות ילדיו. פניהם של כולם קורנות באושר, והם ממלאים מכל הבא ליד, באופן מסודר, יפה וראוי להערצה. אלפים מקבלים את כל צרכי החג חינם אין כסף - יש משהו יפה מזה?

הנער הצעיר עמד והתבונן במחזה, ולבו כמו נמס. הוא כבר שכח לגמרי מהפקק המעצבן, המראה רומם אותו, הרטיט את לבו. 'אתה יודע מה? - הוא פונה לנהג, 'תוריד אותי פה. אני רוצה לראות את המחזה הנפלא הזה מקרוב, לא מבעד זגוגיות האוטובוס'...

הנהג נענה לו בשמחה, אולי גם בקנאה, גם הוא היה רוצה לעזוב עכשיו את ההגה ולראות את הפלא הנשגב הזה... הבחור ממחר לרוץ במורד הרחוב הצדדי, תופס לו באחת החצרות מקום ישיבה על גדר גבוהה, ויושב ומביט בנעשה למטה כשעיניו קרועות בתדהמה. שעות ארוכות ישב הנער על הגדר, שכח מזמן שהוא עייף מעמל היום, פרח מזכרונו שפעם מיהר והפקק עיכב אותו... המחזה מרשים, מעורר השראה, מרגש כל לב!

גם ביום המחרת בא הנער, וגם ביום שלאחר מכן. המחזה הנפלא לא מש מלבו, הרעיד את מיתרי נשמתו בכל יום מחדש. הוא שאף לדעת מאין טוב הלב הנפלא הזה, מהיכן נובעים מבועי החסד העצומים הללו, וגילה את אור התורה. עד מהרה התעניין לגבי ישיבה המתאימה לו, גילה את עוצמת הקשר והאהבה עם אבא שבשמים באמצעות קיום המצוות, והתחבר בכל נימי נפשו לתורה הקדושה - בה הוא עמל ועליה הוא שוקד יום יום...

כשבגר מעט, חש כי המקום הזה, פינת רחוב יחזקאל בירושלים, הוא מקום מיוחד עבורו. זה המקום בו גילה את אבא שבשמים, זה המקום שהעניק לו את אור התורה והמצוות בחייו. הוא פנה לרבו לשאול אם מותר לו לבוא למקום ולברך 'ברוך שעשה לי נס במקום הזה', הרב חיך בהבנה אך פסק כי לא ניתן לברך את הברכה, אבל בהחלט ראוי לבוא למקום ולהודות לה' בפרקי תהלים נרגשים, להביע שבח ושירה לה' שזיכה אותו לשוב בתשובה שלימה...

'ומאז', - המשיך האברך לספר כשלחיי סמוקות, 'אני בא לכאן מדי שנה באותו היום בו גיליתי את המחזה ששינה את חיי, ואומר כאן פרקי תהלים בהתרגשות אדירה שאין לתארה. אני מרגיש שהמקום הזה העניק לי את חיי, ואני בא דווקא אליו, ודווקא ביום הזה, כדי להודות ולשבח לה' הטוב על חסדו שגמל עמי!

וגם את בני, התינוק שבעגלה, קראתי בשם 'פסח', כדי להזכירני בכל עת להודות לה' על הנס הנפלא בו הוא זיכה אותי בזכות חג הפסח. כדי שאזכור בכל עת להודות ולשבח לה' הטוב על חסדו הרב אשר גמל עמי, להביע בפניו שבח ושירה על גמולו הטוב עמי!

כמה מרגש הסיפור הזה, המופיע בספר 'איש לרעהו' מכלי ראשון. אנו רואים יהודי שזכה באור שמימי, רגע של הזדמנות להתחבר לאביו שבשמים, קפץ עליו באהבה, ניצל אותו כהוגן וזכה בחיים חדשים ומאירים, עליהם הוא מודה מעומק לבו. בורא עולם נתן לו רגע של מתנה, הזדמנות לפקוח את העיניים, והוא הסתער עליה בשמחה וקנה את שני העולמות, עולם הזה ועולם הבא גם יחד.

בלילה הזה כולנו חווים רגע הזדמנות כזה. זהו לילה של גילוי שכינה, כימי צאתנו ממצרים נראה נפלאות. לילה בו הקדוש ברוך הוא ופמלייתו באים להתחבר אלינו, לשמוע את השבח הנפלא שאנו מספרים על יציאת מצרים, לחזות בעם ישראל מתכנס למשפחותיו סביב שולחנות הסדר, ולהאיר להם אור של קירבת אלוקים שמימית הנובעת מהודאה. הבה נאמץ את ההזדמנות, נקפוץ על המציאה. נבין באיזה לילה גדול אנו נמצאים, ונסתער על המתנה הנפלאה הזו של חיבור בעבותות אהבה עם אבינו שבשמים. כי רגע ההזדמנות הזה, הוא רגע שיכול לחולל מהפך בחיינו, להעצים את הקשר שלנו וקרבת הא-לוקים לבורא עולם. הבה ננצל את ההזדמנות שבלילה הזה עד תומה, ונחווה בעצמנו חוויה של קשר רוחני מתעצם ומתהדק עם אבינו האוהב!

המוישל'ה של השנה הבאה –

לפני שמונים שנה, בגטו וורשא, נחוג ליל הסדר האחרון. מויש'לה, הילד האחרון של הגטו, שאל אז את אביו "מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?! מדוע הלילה הזה ארוך ומפחיד מכל לילה אחר?!". כאשר שאל מויש'לה את השאלות, שמים וארץ נעמדו דום,

המלאכים פחדו להרעיש, ואביו רצה לענות "עבדים היינו", אבל מוישל'ה אמר: "טאטע זיסע, יש לי עוד שאלה אחת משלי... האם בשנה הבאה עדיין אהיה בחיים כדי לשאול אותך 'מה נשתנה?' האם יישאר איזה ילד יהודי בחיים שישאל 'מה נשתנה?' האם יישאר אבא יהודי בחיים כדי לענות לו 'עבדים היינו?!' ואביו ענה: "אינני יודע אם אני אחיה, אינני יודע אם אתה תחיה, אך יודע אני כי תמיד יהיה מוישל'ה אחד, במקום כלשהו בעולם, שישאל 'מה נשתנה', כי בשם קודשך נשבעת לו שלא יכבה נרו לעולם ועד...".

בעל המנגן, ר' מיכאל שטרייכר, שר את השיר המרגש הזה, ועין לא נותרת יבשה. מלחמות - טיבן להסתיים. אף המלחמה במגיפת הקורונה תגיע בע"ה לסיימה. בשנה שעברה חשנו כי 'סוף העולם' הגיע. והנה השנה ב"ה התווספו הרבה 'מוישל'ה' לעם הנצח, ואף בשנה הבאה אי"ה יתווספו, והם ישאלו את סבא וסבתא ארבע קושיות בבריאות ובשמחה גדולה. שוב נשב יחד סביב שולחן אחד ונחוג את ליל הסדר, ויהי רצון שיזכנו הקב"ה ויגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתנו לשלום, שמחים בבניין עירך וששים בעבודתך.

המצות החסרות

"אבא אמר שלא אזוז מכאן אם לא אקבל שש מצות!"

דרישתו הנחרצת של הנער משה, גרמה מבוכה רבה בבית כ"ק האדמו"ר רבי אליעזר זוסיא פורטוגל מסקולען. מלחמת העולם השנייה טרם הסתיימה, ובאירופה עדיין היו מקומות בודדים - כמו העיר טשערנוביץ, בה התרחש המעשה - חופשיים לנפשם, אך העוני והדחקות היו לאין שיעור.

לאחר מאמצים אדירים הצליח הרבי מסקולען, שנודע כל חייו כבעל חסד מופלג, להשיג כמות של קמח חיטה שמורה משעת קצירה לאפיית מצות. הפעיל הרבי את כל היהודים יראי השמים שהיו בחצרו, הם עבדו יום ולילה במרוץ נגד השעון והרבי מסקולען הכריז שכל יהודי באזור יכול להגיע ולקבל בחינם מצות לליל הסדר.

הכמות הייתה מוגבלת מאוד, ולא ניתן היה לדעת כמה יהודים יבואו. בנוסף, אי אפשר להעדיף יהודי אחד על פני יהודי אחר. לכן התקיימה החלוקה בשיטת כל הקודם זוכה והוגבלה לשלוש מצות לכל בית אב. לא משנה מהו גודלו או מידת חשיבותו: שלוש מצות ותו לא.

כעת, ממש לפני פסח, הגיע בנו של הרה"ק רבי ברוך הגר, הרבי מסערט-ויז'ניץ, שברח לטשערנוביץ בחוסר כל מטרנסניסטריה - לשם הוגלו יהודים רבים מרומניה - אל הרבי מסקולען בשליחות אביו, ואמר שאביו הרבי מסערט-ויז'ניץ דורש לקבל שש מצות. לא פחות.

הרבי מסערט-ויז'ניץ צפה אף את הנולד, שהרבי מסקולען יתנצל ויגיד שהכמות מוגבלת ואין באפשרותו להעניק יותר משלוש מצות. לפיכך ציווה את בנו, משה, שלימים היה ראש

ישיבת סערט-ויז'ניץ בארץ הקודש, שיתעקש בכל תוקף לקבל שש מצות. בלעדיהן - מוטב שלא ישוב הביתה...

הרבי מסקולען נבוכ מאוד. ידע היטב שכל מצה נוספת שייתן לרבי מסערט-ויז'ניץ תהיה על חשבון יהודי אחר, אולם כיצד אפשר לסרב לבנון של קדושים ששלח את בנו וציווה עליו לא לשוב הביתה ללא שש מצות.

לאחר לבטים מרובים החליט הרבי מסקולען לתת לרבי ברוך הגר שש מצות. אם יהודי קדוש כמותו מתעקש - כנראה יש דברים בגו.

חזר הנער משה אל אביו ובאמתחתו אוצר נדיר: שש מצות פסחיות טריות.

התקדש ליל הסדר ובא על טשערנוביץ החשוכה, בתי היהודים מורקו ונוקו מכל פירור חמץ. יהודים חזרו מבתי הכנסת לאחר תפילת ערבית כשהם מחישים פעמיהם ללכת לקדש על היין ולפתוח באמירת ההגדה כמצוות היום.

בביתו של הרבי מסערט-ויז'ניץ חיכתה לנער משה שליחות נוספת: "קח שלוש מצות", ציווה הרבי מסערט-ויז'ניץ את בנו, "לך אל ביתו של הרבי מסקולען והבא לו אותן".

מיד כשהגיע אל הבית, נוכח הנער הצעיר לראות את חכמתו של אביו הקדוש: בני משפחתו של הרבי מסקולען עמדו אובדי עצות ותהו מה יעשו: לבו הטוב של אביהם לא מלאו להשאיר יהודים בלי מצות, וכאשר הגיע היהודי האחרון שהתחנן לקבל שלוש מצות מצווה - העניק לו הרבי מסקולען את מצותיו שלו ונותר ללא מצות כלל...

כעת, עם בואו של משה, בנו של הרבי מסערט-ויז'ניץ - אורו עיניהם.

"אבא ידע שהרבי מסקולען יחלק את כל המצות ליהודים ולו עצמו לא יישאר מאומה", הסביר הבן. "לכן ציווה עלי להתעקש ולקחת שש מצות מראש. עתה - לאחר שקיבלו כל יהודי העיר את מצותיהם ואיש לא יבוא לבקש מצות - שלח אותי אבא עם המצות של הרבי מסקולען..."

"הרגשתי ממש כמו בבית ..."

לפנינו סיפור מרגש, מעשה שאירע בפסח תש"פ : מכורח מצב התפשטות נגיף הקורונה, הוראת גדולי הדור (על סמך חוות - הדעת הרפואית) הייתה, שכל משפחה תערוך את ליל הסדר לבדה, ללא אורחים, כדי למנוע חשש הידבקות. אלמנה ישישה אחת, נאלצה, למרבה הצער, לערוך את ה'סדר' לבדה בדירתה. אחד השכנים, יהודי יקר ואוהב חסד, שדלת דירתו מוצבת ממול דלת דירת האלמנה, התקשר אליה והציע שיפתח בליל החג את דלת דירתו, באופן ששולחנו יעמוד בכניסת דירתו, וכך היא תוכל לשמוע את הכל ולהצטרף אליהם ממקומה. ההצעה מאוד ריגשה את לב האלמנה. וכך היה. היא

פתחה את דלת דירתה, וגם היא ערכה שולחנה בסמוך לפתח, ואכן שמעה היטב כל מלה. ה'סדר' מתחילתו ועד סופו התנהל לשביעות רצונה.

במוצאי יום טוב ראשון של פסח, התקשר אליה בנה ושאל אותה: "אימא, איך עבר ליל הסדר". "נפלא", השיבה האם, "הרגשתי ממש כמו בבית. מעניין שהשכן נוהג ממש כמו אביך... אותו הנוסח, אותם הביאורים והמנהגים בדיוק, אותן הזמירות והמנגינות, שהחזירו זיכרונות כה ערבים. זה נתן לי הרגשה נפלאה" "...אימא!" אמר הבן בהתרגשות, "עכשיו תתברר התעלומה: שכן צדיק זה, פנה אלי לפני כשבוע, וביקש ממני שאפרט לו את כל ניגוני בית אבא בליל הסדר, וכמו כן שאפרט לו איך נהג אבא בכל פרט ופרט, בכל קטע בהגדה ובעריכת הסדר... השכן האזין ברוב קשב לכל מילה, ורשם לעצמו כל פרט ופרט. בסיום השיחה הארוכה אמר שהשנה יערוך את הסדר בדיוק כמנהג עדתנו, כפי שאבא ז"ל ערך את הסדר בביתנו. ... מדהים עד היכן הדברים מגיעים! כאמור, המדובר היה שבוע לפני פסח תש"פ. שבוע בו התפרצות הקורונה הייתה בשיא תוקפה, מחדרים אימה, מתח של הכנות, הילדים בבית ... ויהודי זה עוסק בשלו - הוא חוזר על הנוסח, הוא משנן את המנהגים המיוחדים, הוא מפזם את מנגינותיו של בית השכן... הוא רוצה להרנין לב אלמנה, שתרגיש כמו בבית, כבשנים קדמוניות. רוצה להכניס שמחת יום טוב בנפש ישישה בודדה, לאחוז בדרכי הבורא יתברך, הרופא לשבורי לב ומחבש לעצבותם...

כוחה של עניית אמן – לעשות גם תחיית המתים . [קונט' גודל מעלת הברכות]

בעת דרשה, שדרש הרב מיכאל גרינוולד שליט"א בבית מדרש במקסיקו, על כוחה של עניית אמן. לאחר שהסתיימה הדרשה, ביקש רב ביהכ"ס שייכנס עימו לחדרו, "תמהני אם אף אתה עצמך יודע עד היכן דברים מגיעים..." "אמר הרב בסערת נפש גדולה. "שמע ואספר לך מעשה שאירע לי עצמי:

בקיץ נסעתי לזמן קצר לאכסניה בכפר נופש, ומצאתי שם ספר על החשיבות שבעניית אמן על ברכה. נושא זה מעולם לא תפס אצלי מקום, אך לאחר שקראתי את האמור בספר נוכחתי להבין את החשיבות הגדולה של הדברים, ומיד קיבלתי על עצמי להיזהר בזה. ולא זו בלבד, אלא שקניתי שקית גדולה של סוכריות, וחילקתי לילדים כדי שיברכו ואוכל לענות אמן. מכרים וידידים צחקו על ההתנהלות הזו שאימצתי לי, הם טענו שנכנס לי דיבוק של עניית אמן...

יום אחד, כשבוע לאחר שהתחלתי להתחזק באמנים, שכבתי לנוח בחדרי, ופתאום נשמעו דפיקות חזקות על החלון. מישהו צעק, הרב יצחק, תקום מיד! קמתי בבהלה, ופתחתי לאותו אדם את הדלת, הוא היה חיוור ונסער מאוד וסיפר שנכנס לבריכה של בית ההארחה, ופתאום הרגיש שהוא דורך על משהו בתוך המים. הוא התכופף לבדוק מה הדבר ולחרדתו גילה שזה הבן שלי, מוטל חסר הכרה בתוך מי הבריכה, הוא צעק צעקות נוראות, והמציל מיהר להגיע, והתחיל לעשות לילד החיאה. כל עוד רוחי בי רצתי למקום, מצאתי את הילד שוכב חסר הכרה, ללא דופק ונשימה. רופא טיפל בו בקדחתנות אך פניו

היו קודרות, אני חושש מאוד שכבר מאוחר מידי, הוא אמר. עלינו על האמבולנס, שהגיע בצפירות עזות ויצאנו לדרך לבית החולים, גם הצוות של האמבולנס היה שותף לתחזית השחורה של הרופא – אין סיכוי, יותר מידי זמן היה הילד ללא חמצן. הם רק ניסו לתמוך בי, שלא אפול מחמת הבשורה האיומה.

פתאום הילד התרומם, הרופא לטש בו עיניים, קפוא במקומו, הילד התחיל להקיא. הרופא התעשת בבת אחת ותמך בילד בעת שהקיא כמויות אדירות של מים. זמן קצר לאחר מכן התחיל הילד לבכות, וזו היתה אחת הבכיות הנעימות ביותר ששמעתי בימי חיי.

שלושה ימים לאחר מכן נסעתי בחזרה לביתי עם ילד בריא ושלם. ב"ה לא אירע לו שום נזק, לא היתה שום פגיעה מוחית ושום איבר לא נפגע. לאחר זמן מצאתי כתוב בספר "זרע קודש" שעם אמן אפשר לעשות גם תחיית המתים.

תעלומת המכתב הקדוש

"איגרת מהרבי! איגרת מהרבי!"

לייבי בן השמונה קיפץ וריקד מהתרגשות, בעודו מתקרב אל אביו ובידו מעטפה מלבנית.

ר' משולם השתאה מאוד. האמנם? רבו הקדוש הרה"ק רבי ישעי'לה מקרעסטיר שלח איגרת אליו? למונקאטש!?

נטל ר' משולם את האיגרת מיד לייבי הצוהל, פתח אותה בעדינות וראה מעטפה סגורה נוספת בתוכה. בין שתי המעטפות היה פתק קטן בכתב ידו וחתימת יד קודשו של הרה"ק רבי ישעי'לה מקרעסטיר.

"בכל לשון של בקשה", מבקש רבי ישעי'לה מחסידו הנאמן, "בעת שיגיע אליכם איציק'ל מכפר פלוני, נא למסור לו את המעטפה הסגורה המצורפת בזאת".

הימים היו ימי חורף כבדים, כחודשיים לפני חג הפסח. ר' משולם כבש את תהייתו בלבו והניח את המכתב מעל ארון הספרים בביתו. ישכב שם המכתב עד שיגיע איציק'ל, ואז יימסר לתעודתו.

בינתיים המשיכו החיים כרגיל בביתו של ר' משולם. דבר האיגרת מאת הרבי - נשכח לעת עתה.

מעט יותר מחודש חלף, ימי הפורים הסתיימו להם זה עתה, ובבתי ישראל החלו כבר לנקות לכבוד חג הפסח. ר' משולם ממונקאטש אף הוא יהודי כשר שבביתו מנקים את החמץ היטב. הוא עצמו מפשיל שרוולים ומשתדל להקל על רעייתו בכל מה שאפשר בניקיונות שיודע הוא לבצע.

נטל ר' משולם את הסולם הכבד ופנה אל עבר ארון הספרים, טיפס על השליבה העליונה בסולם והחל מנקה את המדף העליון של הספרייה.

בין רגע נתקלו אצבעותיו במעטפה הקשיחה, ובאחת נזכר ר' משולם שטרם הגיע הנה אורח ושמו איציק'ל.

יצרו של ר' משולם תקפו והוא החליט לפתוח את המעטפה ולראות מה כותב רבו הקדוש מקרעסטיר ליהודי העלום.

"איציק'ל היקר, לבי הומה לראותך.

"למען השם", כותב הרבי מקרעסטיר, "אני מזהיר אותך שתבוא להתאכסן אצלי בפסח ולא תלך להתארח אצל שום אדם אחר. אתה יקר לי מאוד, ואני חושב עליך רבות.

"הזמנתי במיוחד עבורך כמות הגונה של משקה מהסוג המשובח שאתה אוהב", וכאן פירט רבי ישעי'לה מקרעסטיר את שם המשקה האלכוהולי המשובח, "כשר לפסח למהדרין. מבטיחך אני שיהיה לך כאן כל צורךך בשפע. אל יחסר המזג.

"המצפה לראותך בצל קורתני בימי הפסח", מקום החותם...

ר' משולם עמד המום!

ברור היה לו שיש כאן מכתב שסודות טמירים גנוזים בתוכו.

אין כל ספק בדבר שהרבי הקדוש לא יכתוב מכתב חברי כל כך ויפרט משקה אלכוהולי בלי סיבה. בהכרח שיש כאן סוד מכבשונו של עולם והמכתב כתוב בשפת רמזים קדושה ומיוחדת.

עתה כבר לא יכול ר' משולם לחכות לבואו של ר' איציק'ל. ברי היה לו שאם הרבי מקרעסטיר מזהיר אותו להתארח רק אצלו בפסח - בר מעלה הוא האיש. בלא ספק יגיע בימים הקרובים אל ביתו של ר' משולם.

אולם למרות ציפיתו של החסיד ממונקאטש, חלפו כשלושה שבועות ולר' איציק'ל אין כל זכר.

ההכנות לפסח, על הניקיונות והכנת המאכלים שבימים ההם נעשתה מא' עד ת' בלי לקנות כמעט שום דבר מוכן, ארכו זמן וגזלו משאבים רבים.

שוב נשכח המכתב הקדוש מלבו של ר' משולם...

"האם הגיע עבורי מכתב מרבי ישעי'לה?"

השאלה שהגיעה בהפתעה מאחוריו, הקפיצה את ר' משולם בבעתה. הוא הביט לאחוריו וראה יהודי שנראה מגושם מאוד, בידו בקבוק 'משקה' והוא מביט בו בעיניים מצפות.

באחת צף המכתב המסתורי בתודעתו של ר' משולם והוא שאל בלהיטות: "מה שם כבודו?"

"כבודו? חחחחח", איציק'ל אחז בבטנו והתגלגל מצחוק בטוב לב. "תמצא לך בדיחות יותר טובות, ר' יהודי. לא כבודו ולא בן כבודו. איציק'ל, זה שמי".

"אוהו, שלום עליכם", בלע ר' משולם את סגנון הדיבור הבוטה בלי להראות מאומה כלפי חוץ. "חיכיתי לך הרבה זמן. המכתב של הרבי הקדוש שוכן פה וממתין לך. אלך ליטול ידיים ואביא לך אותו.

"האם נזכה שתתארח אצלנו לארוחה הגונה ולינת לילה?"

"למה לא?" המהם איציק'ל בשביעות רצון.

לאחר דקות ספורות נח המכתב בידיו של איציק'ל. היהודי העגלגל התברר כיודע קרוא וכתוב למרות מראהו המרושל ושפתו ההמונית. הוא הביט בכתוב כשני רגעים ואז לקח בהפתעה לגימה הגונה מבקבוק ה'משקה' שלו, ושיהק קלות.

"הרבי זוכר אותי!" החל איציק'ל לרקוד בחצר הבית כילד משולהב. "הרבי זוכר אותי!"

ר' משולם הביט המום ביהודי המבוגר שקופץ מולו מעלה ומטה, בידו האחת המכתב, בידו השנייה בקבוק 'משקה' ממנו הוא לוגם כמויות אלקוהול הגונות, פיו מלא שירה ועיניו זורחות כשמש בעיצומו של קיץ. "הרבי זוכר אותי!"

עתה לא היה שום ספק בלבו של ר' משולם: היהודי שלפניו - שנראה ומתנהג כמו שיכור - צדיק שמסתיר את דרכיו והנהגותיו.

מרגע זה ואילך נהג ר' משולם באורחו כבוד גדול. השתדל להשביע כל משאלה שלו, וצפה בעיניים מצועפות כיצד מביט איציק'ל מדי פעם במכתב ששלח הרבי מקרעסטיר ומתענג על כל אות בו. לבטח ראה שם נסתרות שהרבי הקדוש מצא לנכון לשתף אותו בהם.

למחרת ליווה ר' משולם את איציק'ל אל הדרך המובילה לקרעסטיר. אף צייד אותו בצידה הגונה לדרך הכוללת מיני מאפה ושני בקבוקי 'משקה'. בוודאי סודות טמירים יש לו לצדיק זה בשתיית השכר שלו...

ימי הפסח חלפו ור' משולם התכונן בהכנה דרבה לנסוע לקרעסטיר, אל רבו, ר' ישעי'לה.

לאחר מספר ימי הכנה, עלה ר' משולם על העגלה ולבו ומוחו טרודים כל הדרך בחידת הצדיק הנסתר שביקר אצלו לפני פסח. לאחר לבטים רבים גמר ר' משולם אומר לשאול את רבו לפשר החידה המסתורית.

אפשר שלא יסכים הרבי לענות לו, ומי יבוא להרהר אחר המלך. אבל לנסות - הוא מוכרח!

כאשר נכנס ר' משולם אל הקודש פנימה, הגיש קוויטל ופדיון נפש הגון לפני ר' ישעי'לה. לאחר שקיבל שלום והתברך, לא אצר עוד ר' משולם כוח ושאלתו נורתה מפיו.

רבי ישעי'לה - הצדיק טוב הלב שכל ימיו דאג להאכיל יהודים ולהשקותם ולדאוג שיהיה להם טוב - אפילו לא חשב שיש כאן סיפור מיוחד. הוא דיבר בפשטות וחשף צוהר מרטיט לגדלותו של יהודי שראשו מגיע השמימה, אך זוכר הוא את כל אותם יהודים המשוטטים במקומות הנמוכים על פני האדמה...

"לא צדיק הוא איציק'ל, בטח ובטח שאינו נמנה על הלמ"ד ווא"וניקים... אפשר אפילו ההפך", הסביר רבי ישעי'לה את פשר המכתב המוזר, "אולם להוט הוא אחר הטיפה המרה וזה אושרו היחיד בחיים.

"חששתי מאוד שכאשר יגיעו ימי הפסח ולא יהיה לו לאיציק'ל די סיפוקו בשתיית משקה כשר לפסח, ילך כמשוגע שאינו שולט על מעשיו לבית מרזח כלשהו ובו ירכוש יי"ש, שמא אף ייכשל באיסור חמץ בפסח.

”מאחר שידעתי מאיציק’ל עצמו - ששח לי באמצע החורף - שהוא מכיר את כתובת ביתך במונקאטש, פעלתי אצלו שיעשה כל מאמץ להגיע אליך לפני ימי הפסח, שם יחכה לו מכתב מיוחד ממני ומבטיח אני לו שהדבר ישתלם לו”.

הרבי הקדוש מקרעסטיר עשה הפוגה קלה בדבריו, ור’ משולם האזין כשבשרו חידודין חידודין מהתרגשות, עד היכן דואג הרבי לכל יהודי.

”כאשר הוא קיבל את המכתב ממך וראה שאכן אני זוכר היטב את סוג המשקה האהוב עליו, וכי הוא יוכל לשהות פה בפסח ולא יחסר לו מאומה - עלצה נפשו של היהודי הבודד שאין לו בעולמו כי אם את המשקה שמסייע לו להשקיט מעט את הימים הרעים והקשים שסבל כל ימיו, ומעניק לו שעה של קורת רוח בעולם הזה עד שמתעייף הוא ונרדם. וחוזר חלילה.

”הוא הגיע הנה וחגג את הפסח בלי שום חשש איסור חמץ, בסייעתא דשמיא. במכתב שראית לא היו שום רזין דרזין”, חתם רבי ישעי’לה את סיפור המכתב הפלאי במוטו שליווה אותו בכל ימי חייו והפך לאחרונה שוב למשפט השגור בפי כל: ”רק סוד אחד - לשובע ולא לרזון” - - -